

UČITELJSKI T O V A R Š.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dne vsakega mesca, in veljá za celo leto 2 gold. 50 kr.,
za pol leta 1 gold. 30 kr.

Tečaj VIII.

V Ljubljani 1. marca 1868.

List 5.

Kaj bi mi sercé ogrelo.

Zelím imeti si močí,
Storiti srečne vse ljudi;
In ko bi tako moč imel,
Porábiti bi koj jo tel.

In kar si želel kdo je kdaj,
Dobil stotero bi sedaj;
Le eden bi ne bil več ubog,
Vsak zgbuil bréme bí nadlog.

Kar zemlja vsa ljudi imá,
Od pravega do zadnjega
Poljubil vse bi in objél,
Na sèrce stisnil je vesel.

V nebó doneč veseli vrisk
Ljudí, odrešenih vseh stisk,
Bí pesem bila to za-mé,
Kí bi ogrela mí sercé!

J. Cimperman.

Podpora.

Kje je kdo, ali kje je sploh kaka reč, da bi ne potrebovala podpore? Stvarnik je tako vravnal, da ena reč brez druge ne more shajati, in da ena reč druge potrebuje. Nježno drevesce mora imeti podporo, da lepo ravno raste, dokler se toliko ne vterdi, da more samo stati; pri žitu in travi se bilka na bilka naslanja in ustavlja nevihti; vse živali skerbé za svoje mlade, in jih branijo z nevarnostjo svojega lastnega življenja; starši skerbé za svoje ljube otročiče, da lepo rastejo in se na sercu in umu lepo zlahtnijo; ubogi ljudjé potrebujejo podpore bolj premožnih; stare podpirajo mladi; podložni pričakuje pomoči od svojih prednikov; predniki zahtevajo pomoči od svojih podložnih; še celó dežele in deržave potrebujejo pomoči ena od druge, da morejo shajati in lepo cveteti.

Če vse na svetu potrebuje podpore, koliko bolj je potrebuje učitelj, ki skerbí za prvi občni blagor človeški — za korenino prave omike vsem stanovom! Kdo pa naj podpira učitelja?

Učitelja naj podpirajo

1. starši, kateri mu zaupajo svoje otroke. Akoravno otroci v dobri šoli veliko lepega slišijo in si zlahtné in izobražujejo serce in glavo, pa jih imajo vendar starši naj več časa pri sebi, in ako se njih izreja ne vjema s šolsko, pokvarijo proti vse, kar šola vcepuje otrokom dobrega. Če domača hiša in šola otrok vzajemno ne izreja, je taka izreja napačna, in nikoli ne doseže svojega pravega namena. Ko se pri mladini pokažejo žalostni nasledki take izreje, očitajo to starši šoli, šola pa staršem; in kdo je tega naj več kriv? Gotovo ta, ki drugega ni podpiral.

Učitelja naj podpira

2. duhovni učeni ali učenik kerščanskega nauka v šoli. Katehet ima že kot duhoven veliko veljave in vpliva pri učencih, tedaj veljá tudi njegova beseda in njegov zgled veliko več, kakor učiteljevo prizadevanje. Če učenci kdaj zapazijo, da je duhovni učenik merzel do šole in do učitelja, podere pri otroški izreji to velik del tega, kar učitelj dolgo, dolgo časa s trudom zida. Duhovni učenik in šolski učitelj morata biti prava prijatelja. Kolikor je duhovni učenik od šolskega učitelja v tej in unej védi bolj izobražen, toliko večja je njegova dolžnost, da mu je pri vseh zadevah v šoli in zunaj šole, pravi svétnik in verli podpornik.

Učitelja naj podpira

3. duhovni prednik šole, t. j. g. fajmošter. Prednik šole mora imeti sam veselje do šole in po zgledu zveličarjevem priseréno ljubezen do ljubih otročičev. On kot duhovni oče ima veljavo in moč pri otrocih, pri starših, pri srenji, pri duhovski in svétni gosposki in sploh povsod, kjer je treba kaj govoriti in storiti o šolskih in učiteljskih zadevah. On mora tedaj učitelja na vseh teh straneh djansko podpirati, pa tudi kot šolski prednik pogosto hoditi v šolo gledat in pozvedovat, kako pridno hodijo učenci v šolo. Zraven tega pa naj duhovni oče učitelja tudi podpira v dušnih zadevah. On naj pomaga učitelju, da se čedalje bolj izobražuje, in naj ga v britkih dneh tolaži in varuje, da pri svojem težavnem delu ne onemaga.

Učitelja naj podpira

4. srenjsko predništvo, t. j. srenjski župan, srenjski odborniki, šolski oče in vsi, ki imajo pri srenji kaj vpliva. Ako so srenjski možjé zares pravi možjé, so tudi prijatelji šole in prijatelji učiteljevi, ker oni dobro vedó, da je šola prva in naj bolj potrebna naprava v srenji, in da le iz dobre šole prihajajo dobri srenjčani. Žalostno je, da so še tu pa tam srenjski možjé (in med njimi še celó taki, ki se štejejo med omikane), ki jim je šola nekaka prisiljena reč in učitelj nekak vsiljenec, ktereга plačujejo slabše od svojega čednika. Sedanji duh časa se nikakor ne vjema s takim ravnanjem. Nekteri svobodoteržci vpijejo: „Srenja naj vlada šolo!“ Gorjé bi bilo marsikteri šoli in marsikteremu učitelju, ako bi bila samo srenja njegova zapovednica.

Učitelja naj podpira

5. duhovna in svetna gosposka. Obe imate svojo pravico do šole, tedaj tudi obe svoje dolžnosti do nje. Kako spodbudljivo je učitelju pri sercu, ko pri svoji gosposki dobiva hitro pomoč in pravico, kedar je potrebuje in prosi!

Ako ima tedaj pridni učitelj na vseh teh omenjenih straneh dovolj in zdatne podpore, se gotovo šola lepo razvija in donaša takega sadú, kakoršnega pričakuje in zahteva od nje cerkev, domovina in država. Bog daj, da bi tako bilo! P.

N r a v n o s t .

Vse, kar je pri izreji, mora svoj nravni namen imeti, in napačna je misel tistih, ki pravijo, da more človek dospeti do pravega spoznanja svoje neumerjoče duše in do spoznanja svojega namena, čeravno se njegove dušne zmožnosti že v zgodnji mladosti ne vkvarjajo z ničemur drugim, nego le s poveršnimi, zeló plitvimi nauki, ki nimajo nikakovega vpliva na moralično stran človeškega izobraženja. Svetni nauki, v kterih se malo, ali celó nič ne nehaja, kar bi merilo na moralično stran človeške izomike, nimajo, bi rekel, prav nobene koristi za občno človeško družčino. Kaj neki hasne vsa svetna zgodovina nježni mladini, ako le to vé in zna, kedaj je ta ali uni vladar svoje podložne vladoval; da je bil ta vladar lepe in krepke postave, a drugi zopet majhne in čverste, ako djanja